

BÖNGÉSZŐ JÁTÉK 2016 / 2017 – 3. FORDULÓ – OLVASMÁNY

- *Gianni Rodari: Az igazgató és a könyvelő, avagy az autó, a hegedű és a villamos* -

Mambretti főtanácsos egy dugóhúzó-tartozékokat készítő gyár igazgatója volt a Modena melletti Carpiban.

Harminc autója és harminc hajszála volt.

- Milyen sok autó – mondták az emberek.

- Milyen kevés hajszál – sóhajtott Mambretti főtanácsos. Érthetetlen: hiszen ha a számokat vesszük, akkor 30=30, nem?

Mambretti főtanácsos egy tizenkét méter hosszú autóval járt a gyárba. Ez volt a legnagyobb, legcsillogóbb, legsárgább kocsi egész Emilia-Romagna tartományban. Mambretti főtanácsos minden reggel vezetés közben megkérdezte a visszapillantó tükörről:

- Tükröm, tükröm, kérlek, mondd meg nékem: mely kocsi a legszebb a vidéken?

- Az öné, főtanácsos úr – válaszolta a tükrök egy tenor-szaxofon hangján.

A Pó-síkság leghíresebb dugóhúzó-tartozékokat készítő gyárának igazgatója ilyenkor elégedetten taposott a gázpedálra, és az autó suhant, mint az utak királynője.

Egy hétfő reggel Mambretti főtanácsos, mint mindig, hunyorítva megkérdezte a visszapillantó tükört:

- Tükröm, tükröm, kérlek, mondd meg nékem: mely kocsi a legszebb a vidéken?

És már készült is, hogy úgy ízlelgesse a választ, mint egy csokoládábombont, amely tizenkét évig érlelt skót whiskyvel van töltve, amikor a visszapillantó basszustuba hangon azt felelte:

- Giovanni könyvelőé.

- A nemjóját! – kiáltott Mambretti főtanácsos, ahogy a filmekben hallotta, és rátaposott a fékre.

- Képtelenség – bosszankodott. – Hogy lehet a kettőt egy lapon említeni? Giovanni könyvelő egy éhenkórász, csak egy biciklije van, az is pumpa nélkül.

De a visszapillantó váltig kitartott az állítása mellett. Hiába fenyegette a főtanácsos, hogy darabokra töri, eladja, mint egy rabszolgát, letakarja selyempapírral, a tükrök csak nem változtatták meg a véleményét.

Mambretti főtanácsos zokogni kezdett, erre egy rendőr megállt mellette, és megbírságot, amiért akadályozza a forgalmat. A főtanácsos fizetett, és sietett a gyárba. Az irodájában Giovanni könyvelő épp Max Bruch hegedűkoncertjét játszotta.

Giovanni könyvelő szikár kis ember volt, fehér hajjal. A haja születése óta fehér volt, ezért gyerekkorában Hófehéreknek csúfolták.

A gyárban sok feladata volt. Fényesítette a dugóhúzó-tartozékokat, ő volt a főnök írotáblája, amikor az rohant a gyárban, hogy feljegyzéseket készítsen (ezt Giovanni könyvelő hátán tette), valamint zenei kísérettel szolgált. Mambretti főtanácsos nem akart kevesebb lenni a tévéfilmek szárjainál, akiknek még a beszélgetéseik alatt is zene szól. Még amikor éjszaka menekülnek, akkor is a hátuk mögött van egy teljes zenekar (talán egy kamion tetején), és félelmetes szimfóniát játszik. Az irodában volt egy paraván. Amikor ügyfél jött tárgyalni, Giovanni könyvelő a paraván mögé ment a hegedűjével. A főnök hangjából rögtön tudta, hogy adagiót, andantét vagy valami vidám, pattogós zenét kell-e játszani.

- Jó reggel, főtanácsos úr – mondta Giovanni könyvelő, vidáman megpengetve a húrokat.

A főtanácsos hosszan ránézett, meglehetősen borús tekintettel, és amikor megszólalt, a hangja olyan szomorú volt, hogy Giovanni könyvelő rögtön érezte, hogy át kell váltania az Izolda halála áriatémára.

- Nem, nem, Giovanni – mondta a főtanácsos -, hagyja a fenébe Wagnert! Ezek a hírek... Ezek az autók...

- Szóval már ön is tudja?

- Bizonyos dolgok kiszivárognak. Az emberek pletykásak...

- De hát ezzel nincsen semmi baj! Giuditta nénikém meghalt, hagyott rám egy kis pénzt, úgyhogy elhatároztam, megveszem azt a kis autót.

- Még hogy kis autó? Ugyan, menjen már!

- Na de főtanácsos úr, nézze csak meg a saját szemével.

Az udvar sarkában, ha valaki nagyon erőlködött, akkor láthatott egy icipici, piros, hokedlinél nem magasabb, háromkerékű autót. Olyan volt, mint egy autógyerek, amely a vitaminyhiánytól nem tudott megnőni.

„Szóval ez lenne a vidék legszebb kocsija? – mosolygott magában kárörvendően Mambretti főtanácsos. – Úgy látszik, hogy a tükrömnek elment az esze. Lehet, hogy napszúrást kapott.”

Eközben munkások tűntek fel, akik épp átmentek az udvaron. Mind megálltak Giovanni könyvelő kocsijánál. Az egyik megsimogatta, a másik megtörölgette a sárvédőjét a zsebkendőjével, a harmadik pedig, miközben gyönyörködött, szórakozottságból egyszerre két cigarettára gyújtott. És egyikük sem vette észre, hogy épp aznap reggel Mambretti főtanácsos autójának új, lazúrkövekkel díszített rádióantennája van, az oldalát pedig a divatos festő, Pietro Annigoni festménye díszíti.

- Ostoba fajankók – morogta a főtanácsos. – Semmi mást nem vesznek észre, csak a pirosat.

Hazafelé menet Mambretti főtanácsos ismét megkérdezte a visszapillantót :

- Tükröm, tükröm, kérlek, mondd meg nékem: mely kocsi a legszebb a vidéken?

- Giovanni könyvelőé.

- Na de miért?

- Mert az övé a legszebb.

- De hát nincs benne sem zuhanyzó, sem szamovár, de még magnó sem!

- Akkor is Giovanni könyvelőé a legszebb.

- Ó, hogy törnél ezer kis darabra! – fakadt ki a főtanácsos.

A tükrő sértődötten hallgatott, és egy teherautó képét tükrözte, amelynek a platóján épp disznókat vittek Reggio Emiliába, egy szalámigyárba.

Este a főtanácsos úgy döntött, moziba megy, hogy elfelejtse az aznapi kellemetlenségeket. A Star mozi előtt olyan sűrűn álltak az autók, mint a fenyők a fenyvesben, a tölgyek a tölgyesben vagy a meggyesek a rumosmeggy-befőttben. Miközben helyet keresett, hogy leparkolja a csodaautóját, két méterre az elülső lökhárítótól észrevette Giovanni könyvelő parányi, guruló kávédarálójaát. Az utca teljesen kihaltak tűnt. Carpi lakói vagy a moziba mentek, vagy otthon ültek a tévé előtt, vagy a kávéházban römiztek.

Egy árva lélek sem volt: álparkolóőrök sem köröztek, és a hold is igazoltan hiányzott.

„Most vagy soha” – gondolta a főtanácsos.

Elég volt épp csak rálépni a gázra. A hatalmas monstrum orra ráugrott a kis piros kocsira, amelyik ráadásul feketének tűnt a sötétben. Összenyomta, mint egy tangóharmonikát. A főtanácsos fékezett, és visszatolatott. Egyes sebességbe váltott, aztán kettesbe, és gázt adott. Senki nem látott semmit. Még a visszapillantó tükrő sem, amely másfelé nézett, vagyis lényegében szemet hunyt a dolog felett.

A moziból kifelé jövet Giovanni könyvelő meglátta az autóját, amely úgy nézett ki, mint egy nápolyi pizza – és elájult. A járókelők készségesen a segítségére siettek: gyengéden pofozgatták, repülőst és dohányt szagoltattak vele, hogy magához térjen.

- Jaj nekem! – sóhajtott Giovanni könyvelő. – „Ég veled, boldog órák rég elszállt szép álma!”

- Ugyan már, ne vegye a szívére – mondogatták az emberek. A Hétkezű majd rendbe hozza.

- Kicsoda?

- Hát az autószerelő. Hétkezűnek hívják, mert olyan jól és gyorsan dolgozik, mintha valóban hét keze lenne.

- Á, a Hétkezű.

- Ki szólított? – kérdezte egy hatalmas ember, aki utolsóként jött ki a moziból.

- Épp önről beszéltünk, kedves Hétkezű, akarom mondani, Malagodi úr. Nézze ezt a barbár rombolást!

- Láttam már csúnyább dolgokat is. De majd én megoldom. Elvihetem a roncsot, könyvelő úr?

- Persze, köszönöm.

Hétkezű fél kézzel felemelte a szétlapított autót, a hóna alá csapta, a tömeg szétnyílt előtte, és az emberek sorfala között elindult a műhelye felé.

Aznap éjjel Giovanni könyvelő a műhely padlóján aludt, magához szorítva autója roncsait. Másnap reggel a Hétkezű munkához látott, és Giovanni könyvelő sóhajtozva nézte, még a gyárba sem ment be dolgozni.

Mambretti főtanácsosnak egy stockholmi üzletemberrel volt tárgyalása. Nagyon hiányzott neki a kísérőzene, de úgy tett, mintha mi sem történt volna. Ebéd után elküldte egy emberét, hogy lesse meg, mi történik a Hétkezű műhelyében. Alig ment el a fickó, már jött is vissza.

- Mi a helyzet?

- Ez a Hétkezű valóságos varázsló, főtanácsos úr! Az autó úgy néz ki, mint új korában. A Hétkezű épp most fényezi, Giovanni könyvelő pedig hegedűn kíséri.

Mambretti főtanácsos akkorát csapott az asztalra, hogy az menten szétrepedt. Pedig manapság nem könnyű jó asztalosmestert találni. Aztán újabb helyre küldte az emberét. Tudni kell, hogy a főtanácsos titokban egy autótolvaj-banda főnöke is volt. Parancsára a banda azonnal akcióba lépett. Először az egyik bandatagot elküldték a műhelybe, hogy csalja el a Hétkezűt.

- A felesége üzeni, hogy menjen haza, mert ellopták a hintőporát.

- Már megint? – dühöngött a Hétkezű. – Ezen a héten már harmadszor. Rögtön megnézem. Könyvelő úr, kérem, várjon meg itt.

A Hétkezű hazaszaladt. Ekkor még egy fickó lépett a műhelybe, és átnyújtott Giovanni könyvelőnek egy tölcsér fagylaltot, tejszínhabbal. A könyvelő elfogadta, mint az emberek együttérzésének újabb megnyilvánulását, ám a fagylalban altató volt. Amikor a könyvelő elaludt, a banda nyomban ellopta az autót. A Hétkezű vidáman ment vissza műhelybe, mert a hintőportolvajokról szóló hír ezúttal hamisnak bizonyult.

Meglátta, hogy a könyvelő a földön alszik, az autó pedig sehol. Rögtön megértette, mi történt, és elkezdett sírni: a tovajoknak még csak számlát sem tud küldeni, hogy kifizessék a munkáját...

Pár perc múlva betoppant a postás :

- Távirat érkezett Giovanni könyvelő úrnak.

- Ó, a szerencsétlen ! Nem elég, hogy most lopták el az autóját, még egy távirat is. Én fel nem ébresztem. Legszívesebben így aludnék én is...

Végül a postás ébresztette fel a könyvelőt. A táviratban az állt : „Pasqualina néni meghalt, vegye át az örökséget.”

- Micsoda mázlista – mondta a Hétkezű. – Legalább az örökségből tud venni egy rendes, négykerekű autót.

Másnap, a gyárba menet, Mambretti főtanácsos gúnyosan kérdezte a visszapillantót :

- Tükröm, tükröm, na most mondd meg nékem: mely kocsi a legszebb a vidéken?

És a tükör balalajkahangon azt felelte:

- Giovanni könyvelőé.

Mambretti főtanácsos a megdöbbenéstől áthajtott a piroson, aztán kifizette a büntetést. Berohant a gyárba, és hívatta Giovanni könyvelőt. A könyvelő nagyon jókedvű volt, épp Paganini Örökmozgó című darabját kezdte volna játszani.

- Hagyjuk, könyvelő úr, hagyjuk. Ezek a hírek, ezek az autók...

- Miféle autó, főtanácsos úr? Nézze csak meg a saját szemével.

A főtanácsos kinézett az ablakon. Az udvar sarkában, álmélkodó hivatalnokok és munkások között egy fehér ló állt. Éppen zabot evett egy zsákból, és a patájával kopogott a kövön: takk, takk, takk. Mintha azt mondaná: „Csomagolj be, és vigyél haza!”

- Pasqualina nénikém hagyta rám a halálos ágyán.

„Pont ezt a könyvelőt kellett felvennem – gondolta a főtanácsos – , akinek ennyi haldokló nénikéje van! Szerencsére egy lótolvajbandának is én vagyok a titkos főnöke, és még mielőtt új nap virrad ránk, Pasqualina néni örökségét is eltüntetjük. Azt az átkozott tükröt pedig kifaggtatom, hogy miért tetszik neki jobban ez az egy lóerő, mint az én huszonöt lóerőm!”

A tükör azonban nem magyarázta meg. Viszont addig ismételtette, hogy Giovanni könyvelő lova a legszebb kocsi a vidéken, amíg Mambretti főtanácsos el nem kezdte tépni a haját. Így már csak huszonnyolc hajszála maradt.

- Ördögfajzat! – kiáltotta. – Tönkretesz az életemet. Hogy a fene enne meg!

Giovanni könyvelő majdnem beleőrült a fájdalomba, amikor a fehér lovat is ellopták tőle. Elővette a hegedűjét, és olyan gyönyörűen játszott, de olyan gyönyörűen, hogy még Sassuolóból és Vogherából is odasereglettek az emberek, hogy hallhassák. Jött egy karmester a milánói Scalából. Megállt egy benzinkútnál az autópályán, és meghallotta a hegedűszót.

- Ki játszik ilyen csodálatosan? – kérdezte a benzinkutast.

- Giovanni könyvelő.

- Szeretném megismerni.

Amikor találkoztak, a karmester azt mondta:

- Ön a legjobb hegedűs a világon. Ha velem jön, gazdaggá teszem.

Giovanni könyvelő elgondolkodott. Minden keserűség ellenére szerette a Mambretti-gyárat, és szívesen foglalkozott dugóhúzó-tartozékokkal. Viszont nagyon fájlalta a lova elvesztését, úgyhogy igent mondott. Elment Milánóba, és ő lett a leghíresebb hegedűs a világon. Egy halom pénzt keresett, és megvalósíthatta régi, titkos álmát: vett egy villamost!

Amikor manapság a villamosán Modenába megy, mindenki szalad, hogy megtapsolja. Még az apácák is kijönnek a kolostorból. Mambretti főtanácsos viszont bezárkózik a házába, hogy ne lássa és ne hallja. Mert akkor a maradék haját is kitepné.